

Jambo zpravodaj

5.12.2007

Milí přátelé Fair Trade,

Po několikaměsíční odmlce (způsobené množstvím aktivit, na kterých pracujeme – ne že bychom lenošili!) Vám zasíláme další Jambo zpravodaj – tentokrát v lehce upraveném hávu. Nově budeme zprávy rozdělovat do pěti rubrik: Z naší kuchyně, Co se děje v ČR, Zprávy ze světa, Téma a Doporučujeme. Tématem tohoto zpravodaje je trio schované pod názvem Svět v nákupním košíku.

Pevně doufáme, že Vám upravená podoba zpravodaje bude vyhovovat. Na Vaše názory, komentáře a náměty se těšíme na nové adrese jambo@fairtrade.cz.

Hezkého Mikuláše i pěkný čas vánoční přeje

*redaktorský tým ve složení Šárka Špačková, Honza Šamánek a autoři všech článků
Společnost pro Fair Trade a rozvojové vzdělávání*

Společnost pro
Fair Trade

1. Z naší kuchyně

- Velké stěhování NaZemi
- Zpráva ze slavnostního otevření druhého brněnského obchůdku
- Aktuální seznam obchodů a prodejních míst NaZemi
- Projekt pro angličtináře: Global Issues
- Fair Play – Hrajme si fér

2. Fair Trade v ČR

- Zástupci dvou českých Fair Trade organizací navštívili Ghanu
- Senát nabízí návštěvám férové občerstvení
- Fér rande – seznamka s férovým občerstvením
- Dobrovolnická příležitost v rozvojových zemích

3. Zprávy ze světa

- FLO stanovilo minimální výkupní cenu za čaj
- Zemřela Anita Roddick
- První evropský fair trade veletrh se blíží
- Oxfam varuje: plány EU na biopalivové kvóty mohou mít katastrofální dopady na chudé
- Play Fair 2008: Olympijské oslavy lidského těla a ducha stále jen pro privilegované

4. Svět v nákupním košíku: tři v jednom

- Nahlédněte do svého nákupního košíku
- Košíková jízda za vzděláním
- Putovní výstava Svět v nákupním košíku

Snímky z infostánku s živými sochami z brněnského Malinovského náměstí v září 2007.

DOPORUČUJEME

- **Mikulášské trhy** (3. – 5. 12., průjezd v Sokolovské ulici 50, Praha)
Více info na <http://www.ekumakad.cz/kalendar-aktivit.shtml?x=2047607>
- **I móda může být fér** (6. 12. od 17.00, Spektrum, Karlínské náměstí 7, Praha)
Více info na <http://www.ekumakad.cz/kalendar-aktivit.shtml?x=2049622>

Z naší kuchyně

Velké stěhování NaZemi

(Š. Špačková)

Letošní podzim byl pro pražský i brněnský obchůdek NaZemi ve znamení velkého stěhování. Jako první vzal do zaječích brněnský obchůdek, který se přesunul z milého, ale příliš malého prostoru na Panské ulici do podstatně větších prostor na Pekařské ulici 16. Pražský obchůdek vzal následně také nohy na ramena a z „bunkru“ v Dlouhé se přesunul do světlejšího a většího obchodu na Bělehradské ulici 60. Oba obchůdky se na Vás i se svým rozšířeným sortimentem těší vždy od pondělí do pátku 14 – 18 hodin.

Fair Play – Hrajme si fér

(Luděk Štěrba)

Fair Play je název deskové karetní hry pro 2 až 6 hráčů od 14 do 99 let. Na tématu bavlny dává možnost pochopit a zažít celý řetězec výroby a zpracování bavlny od semínka až po tričko. Ten, kdo do něj nahlédne, může pak s ostatními hráči spolupracovat na zlepšování celého systému obchodu a pěstování bavlny. Fair Play je zábavná a přínosná alternativa ke klasickým hrám typu vítěz–poražení.

Hra byla vytvořena v Itálii a v rámci projektu Playing Fair Alternatives (spolufinancovaném Evropskou komisí

a Ministerstvem zahraničních věcí ČR) byla upravena do české verze. Maloobchodní cena je 499 Kč. Hru můžete zakoupit v obchůdcích NaZemi nebo si ji přímo objednat na adrese Společnost pro Fair Trade, Rumiště 6, 602 00 Brno, tel. 543 214 002, info@fairtrade.cz. Více informací o hře naleznete pod odkazem <http://www.fairtrade.cz/index.php?clanek=446>.

Zpráva ze slavnostního otevření druhého brněnského obchůdku

(B. Mrázková)

Po boji s omítkami, podlahou a časem, který jsme zažili při stěhování obchůdku NaZemi na Pekařskou 16 nás čekala na začátku listopadu třešinka na dortu v podobě nového obchůdku NaZemi na brněnském kultovním místě - „na Čáře pod hodinama“. V domě patřícím Československé církvi husitské jsme díky rozhodnutí diecézní rady získali malý prostor v chodbě, kde se také 20. listopadu odehrálo jeho slavnostní otevření. Symbolického přestřizení pásky se ujal náměstek primátora města Brna, pan Martin Ander. V úvodní řeči zmínil mimo jiné záměr Brna stát se „městem Fair Trade“, který nedávno odsouhlasila marketingová rada města.

Od poloviny listopadu tedy v Brně fungují hned dva férové obchůdky NaZemi. Na Pekařské 18 najdete bohatý výběr čokolád, káv, čajů a také řemeslné výrobky z Filipín a Bangladéše – košíky, tašky, ošatky apod. V malém obchůdku na Čáře (přesněji na rohu ulic Joštovy a České), který je otevřený od pondělí do pátku 13 – 17 hodin, najdete hlavně nejoblíbenější druhy potravinového zboží.

Projekt pro angličtináře: Global Issues

(M. Pavlíčková)

Dovedete si představit, že byste si v hodinách angličtiny povídali o rozvojových zemích, lidských právech, slumech nebo o společenské odpovědnosti firem? Tato a další témata se již brzy objeví v nových materiálech pro učitele anglického jazyka pod názvem Global Issues. V rámci tohoto projektu vznikne i stejnojmenný web, na jaře příštího roku se budou konat semináře pro učitele. Pro více informací pište na martina.pavlickova@fairtrade.cz

Aktuální seznam obchodů

a prodejních míst NaZemi, které provozuje naše sdružení, se rozrostl na pět.

Více o obchodech najdete na <http://www.fairtrade.cz/index.php?clanek=12>.

- NaZemi Praha
Bělehradská 60, 120 00 Praha 2
- NaZemi Brno Česká
Joštova 7, 602 00 Brno
- NaZemi Brno Pekařská
Pekařská 16, 602 00 Brno
- NaZemi Olomouc
Wurmova 6, 779 00 Olomouc
- NaZemi Trutnov
Úpická 163, 541 01 Trutnov

Fair Trade v ČR

Zástupci dvou českých Fair Trade organizací navštívili Ghanu

Eva Knappová z Ekumenické akademie Praha a Tomáš Bílý ze Společnosti pro Fair Trade se vydali koncem léta v rámci partnerského česko-rakouského projektu Ekumenické akademie do Ghany, aby navštívili ghanská družstva Kuapa Kokoo a Kalangu. Podrobnější informace přineseme v příštím čísle Jambo zpravodaje.

Senát nabízí návštěvám férové občerstvení

(K. Chejlovová, Excellent Plzeň)

Hurá a sláva, férové dobroty se objevily v českém Senátu. Nemohou si je sice zatím dopřávat všichni senátoři v senátní jídelně, ale pochutnají si na nich návštěvy při protokolárních akcích.

„Senátoři v rámci svých zahraničních cest navštěvují různé země, včetně rozvojových, takže jejich situaci znají často i z vlastní zkušenosti. A protože Fair Trade je podle našeho mínění jednou z cest, jak zlepšovat životní podmínky lidí v těchto zemích, rozhodli jsme se pro jeho podporu. Přidáme se tak k řadě evropských institucí a parlamentů, které férové výrobky také využívají,“ tolik tiskový mluvčí Senátu Petr Kostka.

V občerstvení pro návštěvy se objeví dva Fairtrade výrobky – čoko kousky a pomerančové sušenky s čokoládou. Doufejme, že je při akcích ochutnají i senátoři a zachutnají jim tak, že budou požadovat další férový sortiment i do svých restaurací. O zavedení Fairtrade produktů uvažuje také kancelář Poslanecké sněmovny ČR.

Fair Trade zkušebně v řetězci dm

(K. Chejlovová, Excellent Plzeň)

V polovině listopadu se potraviny se známkou Fairtrade objevily ve všech 120 pobočkách společnosti dm. 11 výrobků a dárkový vánoční balíček s férovými produkty bude řetězec nabízet do konce roku. Potom společnost vyhodnotí zájem svých zákazníků o zboží se známkou Fairtrade a rozhodne se, jak postupovat dál. Je to tedy na nás, zákaznících. Pokud ukážeme, že o férové zboží stojíme, budeme mít i nadále možnost ho koupit v široké síti s dobrou dostupností.

Fér rande – seznamka s férovým občerstvením

(K. Chejlovová, Excellent Plzeň)

Plzeňská společnost Excellent rozjela v listopadu nový projekt Fér rande. Jde o seznamovací večery pro nezadané s Fairtrade občerstvením. Zároveň z výtěžku akcí společnost podporuje svoje hlavní Fair Trade aktivity. Více info na www.fer-rande.cz

Dobrovolnická příležitost v rozvojových zemích

(inexsda.cz)

INEX-Sdružení dobrovolných aktivit nabízí možnost vyjet v roce 2008 jako dobrovolník na 3měsíční projekt do Vietnamu, Mongolska, Zambie, Keni či Nigérie v rámci evropského programu GLEN. Příhlášky do výběrového řízení zasílejte do konce ledna. Pro více informací navštivte www.inexsda.cz.

Podpořte práci Společnosti pro Fair Trade

Společnost pro Fair Trade v říjnu oslavila čtyři roky od svého založení. Během své relativně krátké existence ušla velký kus cesty. Z neformální party nadšených dobrovolníků se stala dobře fungující nezisková organizace. O jejím rozvoji svědčí řada projektů, které Společnost realizuje či plánuje pro nejbližší období – jmenujme alespoň vzdělávací program pro ZŠ a SŠ, Svět v nákupním košíku, stejnojmennou osvětovou kampaň, vzdělávací program pro angličtináře Global Issues či program předškolního rozvojového vzdělávání Watoto.

Dokázali jsme získat grantové prostředky od několika donorů – Ministerstvo zahraničních věcí, Nizozemská ambasáda v Praze, česko-rakouský Program regionálního partnerství, Nadace Partnerství, Evropská komise nebo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Výhradně grantové financování nám však neumožňuje financovat běžnou činnost sdružení (průběžnou práci s médii, rozvoj nových projektů, průběžná osvětla o Fair Trade), ztěžuje plánování a činí velký tlak na lidské zdroje – nemluvě o potřebě spolufinancovat vzdělávací i osvětové projekty z vlastních zdrojů.

Proto si dovoluujeme obrátit se na vás, příznivce Fair Trade, s prosbou o podporu činnosti Společnosti pro Fair Trade.

Jak nás můžete podpořit? Možností je několik: jednorázový dar, pravidelná měsíční (čtvrtletní, roční..) podpora, nákup Fair Trade výrobků v některém z obchůdků NaZemi. V případě přímé finanční podpory na oplátku nabízíme poděkování ve výroční zprávě sdružení, pozvánky na akce sdružení a darovací smlouvu (nad 1 000 Kč daňová úleva pro fyzické osoby, nad 2 000 Kč pro právnické osoby). A samozřejmě dobrý pocit, že podporujete správnou a užitečnou věc.

V případě, že spolu s námi chcete pomoci spravedlivému obchodování a naše výzva vás oslovila, prosím pište na info@fairtrade.cz nebo volejte na číslo 543 214 002 (pondělí a středa 9 – 13 hodin).

Děkujeme.

Co se děje ve světě?

FLO stanovilo minimální výkupní cenu za čaj

(Jan Šamánek)

Mezinárodní organizace pro označování Fairtrade výrobků (FLO) oznámila, že od 1. 2. 2008 bude mezi Fairtrade standardy pro čaj zahrnuta i minimální výkupní cena. Dosud nebyla minimální výkupní cena pro čaj zavedena z důvodu obrovské různorodosti čajů a jejich kvalit. Za novým rozhodnutím stojí výzkum, který zjistil, že kvůli nadprodukcí čaje již pět let klesají jeho ceny a pěstitelky a pěstitelé v některých částech světa jsou nuceni plodinu prodávat za částku, která nepokryje ani vynaložené náklady. Minimální cena, která je v tomto případě poměrně vysoká oproti ostatním plodinám, by měla pěstitelům a pěstitelkám zajistit alespoň návrat investic a podpořit udržitelný rozvoj podnikání. Nově přijaté standardy se vztahují jen na běžné typy čaje, které jsou obvykle prodávány za nejnižší cenu, nikoliv na luxusní sypané čaje. Současně s přijetím minimální ceny FLO schválila i další přísnější standardy, jejichž cílem je zprůhlednit obchod s čajem a zajistit rychlejší platbu pěstitelům a pěstitelkám.

Zdroj: www.fairtrade.net

Zemřela Anita Roddick

(Jan Šamánek)

V pondělí 10. září 2007 zemřela Anita Roddick, zakladatelka firmy Body Shop, aktivistka za globální spravedlnost, lidská a ženská práva a jeden z hnacích motorů americké organizace National Labour Committee. To, co Anita Roddick znamenala pro mezinárodní hnutí za globální spravedlnost, vystihuje Harriet Lamb, ředitelka britské Fairtrade Foundation: „Smrt Anity Roddick je vel-

mi smutná ztráta pro celé Fair Trade hnutí. Byla ikonou a obrovským zdrojem inspirace pro mnoho lidí po celém světě. Nejen protože dokázala, že lze obchod sloučit s určitými zásadami, ale i kvůli boji za rozsáhlé změny. V době, kdy bylo fair trade hnutí teprve na začátku, pomohla dostat požadavek férového obchodování s pěstiteli k veřejnosti. Její odkaz bude následován mnoha lidmi, které ovlivnila.“

Více například na: www.anitaroddick.com, <http://www.fairtrade.org.uk/ps110907.htm>

První evropský fair trade veletrh se blíží

(Jan Šamánek)

Zhruba dva měsíce zbývají do začátku historicky prvního evropského fair trade veletrhu, který proběhne od 1. do 3. února příštího roku ve francouzském Lyonu. Na veletrhu, jenž si klade za cíl přispět k rozvoji férového obchodu, zprostředkovat nové kontakty, přilákat nové investory a upoutat zájem veřejnosti, bude přibližně 150 vystavujících a očekává se okolo osmi tisíc návštěvníků a návštěvnic. První den bude pro veřejnost uzavřený a nabídne vedle odborné konference také nejrůznější přednášky a školení pro obchodní subjekty a zájmové skupiny. Po následující dny pak bude veletrh otevřen pro širokou veřejnost, která bude mít možnost se seznámit s produkty a principy férového obchodu nebo se účastnit různých aktivit, jako jsou hry, přednášky či demonstrace. Celý veletrh bude probíhat v režii Équisol a partnerských organizací.

Více na: www.european-fairtrade-fair.org

Oxfam varuje: plány EU na biopalivové kvóty mohou mít katastrofální dopady na chudé

(překlad: Jan Šamánek)

Mezinárodní organizace Oxfam v rámci své kampaně Make Trade Fair varuje, že plány Evropské unie na rozšíření využívání biopaliv mohou znamenat katastrofu pro část

obyvatelstva nejchudších zemí světa. Pokud by byl návrh schválen, každý členský stát EU by měl povinnost zajistit, aby biopaliva tvořila deset procent pohonných hmot spotřebovaných na jeho území. Aby se pokryla rostoucí poptávka, musela by EU dovážet z rozvojových zemí biopaliva vyráběná z cukrové třtiny nebo palmového oleje, což by znamenalo, vypuknutí bitvy mezi národními korporacemi a vládami zemí jako Indonésie, Kolumbie, Brazílie, Tanzánie nebo Malajsie o co největší podíl na „evropském biopalivovém koláči“. Důsledky by však nejvíce pocítili chudí lidé. Jak ukázaly zkušenosti například s pěstováním krmné sóji na export v Jižní Americe, takováto situace vede k vyhánění chudých lidí z domovů, ničení jejich životního prostředí, menší dostupnosti jídla a k vykořisťování dělníků a dělnic.

Zdroj: <http://www.oxfam.org/en/programs/campaigns/maketradefair/index.htm>

Play Fair 2008: Olympijské oslavy lidského těla a ducha stále jen pro privilegované

(Hanka Jeřábková)

Clean Clothes Campaign s několika partnerskými organizacemi spustili kampaň Play Fair 2008. Kampaň poukazuje na hrubé nedodržování základních pracovních práv a standardů při výrobě licencovaného olympijského oblečení. Jde především o mzdy rovnající se polovině zákonného minima, zaměstnávání dětí, práce ve dvanáctihodinových směnách sedm dní v týdnu v nebezpečných a nezdravých podmínkách a o potírání svobody shromažďování a kolektivního vyjednávání, tedy jediného efektivního způsobu, jakým mohou dělnice a dělníci bránit svá práva. Kampaň Play Fair se již od OH v Aténách snaží přimět Mezinárodní olympijský výbor, aby včlenil požadavky na dodržování pracovních práv do kontraktů uzavíraných s řetězci dodávajícími olympijské zboží, nicméně MOV to stále odmítá. Tomuto tématu se budeme věnovat v některém z příštích vydání Jambo zpravodaje.

Více na: <http://www.playfair2008.org/>

Svět v nákupním košíku: 3 v jednom

Nahlédněte do svého nákupního košíku!

(Š. Špačková, kampaň Svět v nákupním košíku)

Chcete alespoň symbolicky vyrazit na cestu kolem světa? Není nic jednoduššího! Stačí zajít na nákup. Výrobky, které vkládáme do nákupního košíku, mají za sebou často pěknou štreku. U mnoha z nich to ale rozhodně nebyla procházka růžovým sadem, nýbrž cesta značně trnitá. Je jisté, že při výrobě řady běžně dostupných výrobků z rozvojových zemí dochází mimo jiné k využívání dětské práce, zneužívání bezvýhodné situace chudých lidí a ničení životního prostředí.

Osvětová kampaň Svět v nákupním košíku upozorňuje na souvislosti mezi těmito problémy a výrobky, které kupujeme, a seznamuje spotřebitele s třemi věrohodnými certifikacemi: FAIRTRADE, FSC a BIO. Ty zaručují, že při výrobě takto označených výrobků k dětské práci, zneužívání chudých nebo k ničení životního prostředí nedocházelo.

V rámci kampaně byly vytvořeny informační materiály, které si můžete bezplatně objednat na adrese info@fairtrade.cz. Více informací o kampani najdete na www.svetvnakupnimkosiku.cz. Tématům kampaně se budeme podrobněji věnovat také v příštích zpravodajích.

Košíková jízda za vzděláním

(E. Malířová, vzdělávací program Svět v nákupním košíku)

Už je tomu rok a čtvrt, co jsme nastoupili do nového dopravního prostředku - NÁKUPNÍHO KOŠÍKU. Našli jsme v něm celý SVĚT. Vzdělávací projekt Svět v nákupním košíku nastartoval na konci loňského srpna. Byl odpovědí na zájem některých učitelů o tematiku Fair Trade na školách. Do košíku nastoupilo asi 12 lidí, kteří se ponořili do neradostných témat jako dětská práce, pracovní podmínky v textilním průmyslu, mizení pralesů, nespravedlivost obchodu aj. Současně jsme si však kladli společnou otázku, co s tím může běžný Čech dělat. V lednu 2007 se na hladině začaly objevovat první vylovené plody. Uvedená témata zprostředkovaná produkty denní spotřeby jako kakao, bavlněné tričko a podobně se spolu se spotřebitelskými alternativami Fair Trade, BIO a FSC stala náplní 5 dílen určených 8. a 9. třídě a středním školám.

Autoři dílen nejdříve vedli programy u skautů, posléze začali chodit s ověřenými programy i na školy. Současně nás začaly zvat vzdělávací organizace především environmentální výchovy, abychom své programy představili. Když se nyní z rozjetého košíku ohlédneme, necháváme za sebou 27 realizací dílen pro školy, na nichž bylo účastno 552 studentů. 344 učitelů dílny vidělo nebo se o nich dozvědělo na konferencích vzdělávání. Před námi leží 16 termínů na prosinec, rozšíření lektorské základny, na němž už pracujeme, zkvalitňování lektorských dovedností a publikace vzdělávacích materiálů. A k tomu všemu pracujeme na nových tématech dílen.

Projekt podpořili nebo podporují MŠMT, MZV ČR, Rakouská rozvojová agentura a Nadace Partnerství. Více o programech na www.svetvnakupnimkosiku.cz/skoly, kontakt: malirka@fairtrade.cz.

Putovní výstava Svět v nákupním košíku

(Š. Špačková, kampaň Svět v nákupním košíku)

Zajímá Vás, jak Fair Trade funguje v praxi? Jak to u výrobců Fair Trade vypadá? Kdo vlastně jsou? Fotografická výstava Svět v nákupním košíku Vás s výrobcí Fair Trade výrobků (a nejen s nimi) seznámí takřka tváří v tvář. Fotografie Pavly Začalové, Evy Fraňkové a Petry Krylové ukazují, jak lze férově pěstovat kakao (Dominikánská republika), kávu (Kolumbie) a banány (Kostarika). Zdeněk Hrubý na svých fotografiích poodhaluje krásu i rychlé ubývání tropických pralesů. Výstavu, která se skládá z třicítky panelů formátu 80x60 cm, je možné po domluvě zapůjčit.

Výstavu v elektronické formě si můžete prohlédnout na <http://www.svetvnakupnimkosiku.cz/odkazy/>.

Více informací získáte na info@svetvnakupnimkosiku.cz.

svět v nákupním košíku

